

1987 Jubileumjaar Lourdeskapel van Moesel

door Jan Henkens

Onder de vele kapellen, die het Weeterland rijk is, zijn er twee, die wekelijks één of meerdere keren worden gebruikt voor de H. Eucharistie-vieringen, n.l. de St. Donatuskapel op Hushoven en de kapel van O.L. Vrouw van Lourdes op Moesel. Laatstgenoemde viert in 1987 een dubbel jubileum. Op 5 mei 1912, dus 75 jaar geleden, werd de eerste kapel van Lourdes, gelegen vlak naast de huidige, plechtig ingezegend, terwijl 60 jaar geleden, n.l. op 11 september 1927, een nieuwe, grotere kapel, de huidige in gebruik werd genomen. Niet enkel vanwege dit dubbel jubileum is een beschouwing over deze kapel in dit eerste Weeter jaarboek interessant, maar ook om een andere reden. Hoe vreemd het ook moge klinken, de Lourdeskapel van Weert heeft haar oorsprong te danken aan.....de Carnaval.

HET ONTSTAAN VAN DE EERSTE LOURDESKAPEL.

Rond de laatste eeuwwisseling bestond Moesel evenals de overige Weeter gehuchten enkel uit akkers, weilanden en een aantal verspreid liggende boerderijen, waarvan de bewoners samen een hechte gemeenschap vormden, die gezellig bij elkaar kwamen in het enige café van het gehucht, die van "Tup Lei" (Lambrechts). Verder bezat het gehucht een eigen melkerij of boterfabriek, die echter in onbruik raakte toen in 1908 een centrale "fuus" voor heel Weert werd opgericht, de Zuivelfabriek St. Martinus aan de Maaspoort.

De gemeenschapszin was zo groot, dat bepaalde feesten gezamenlijk gevierd werden en zo vierde Moesel ook op eigen wijze "vastenavond" met een eigen optocht. In 1909 werd in deze optocht de bruiloft van Hannes en Trieneke uitgebeeld. Het slot van de optocht was de huwelijksluiting, waarvoor de v.m. melkerij, die toch leeg stond, als provisorisch kerkgebouw werd gebruikt. Hieruit ontstond het idee om van deze melkerij een echte kapel te maken, toegewijd aan O.L. Vrouw van Lourdes. Via deken Ed. Haenen van Weert kreeg men op 30 maart 1911 de bisschoppelijke goedkeuring voor deze verbouwing, die door de gebroeders van Hoef van Boshoven onder leiding van aannemer F. Weegels werd uitgevoerd. De plannen vonden zoveel instemming, dat er zelfs een lied werd gezongen, waarvan het eerste couplet en het refrein als volgt luiden:

"En op os Moesel, dao hebbe vè vul plezeer,
Dao kunne vè os vermake al bej ein putje beer.

Van Deyelkes Neel nao Maose Kerneel,
Dao zulle vè us lekker gaon drinke,
En dan nog nao Mon, dao drinke vè ein ton,
En dan nao den Tup her gaon klinke.

Refrein:

Aan Maose Driek, dao liktj ein febriek,
dao zulle vè ein kepelke gaon bouwe,
't Es toch zoè gedaon, 'n kepelke opslaon,
det zel toch auch neme berouwe".

Tijdens de vastenavond van 1911 werd er gecollecteerd, zowel voor de kapel als voor de oprichting van een schutterij, maar de hele opbrengst ging naar het kapelfonds.

Omdat het verlof tot kapelbouw door Mgr. Drehmans was gegeven op voorwaarden, dat de kapel met al haar bezittingen zou komen te staan op naam van de St. Martinuskerk en dat het kerkbestuur van St. Martinus deze zou beheren, echter

uitsluitend ten voordele van Moesel², werd er op Moesel een comité gevormd onder voorzitterschap van de oudste kapelaan van Weert, de eerw. heer Kreyelmans, die de titel "pastoor van Moesel" kreeg, en enkele leken, waarvan de voornaamsten waren Sjang Beelen (Schaoke Sjang) en P.J. Peerlings, terwijl Driek Heymans de eerste koster werd³. Om de onkosten te dekken stonden de bewoners van de gehuchten Moesel, Keent en Brand, die gezamenlijk eigenaars waren van de melkerij, elk hun part af voor het goede doel. Verder werden er renteloze aandelen geplaatst; deze konden reeds spoedig worden afgelost doch de meeste aandeelhouders lieten weten, dat ze hun geld niet terug hoefden te hebben. Uit een plaatselijke courant weten we, dat er nog een andere bron van inkomsten was uitgedacht: "Ten bate van de nieuwe kapel op Moesel, die morgen (zondag 5 mei) plechtig zal worden ingezegend, hebben de eigenaars, vruchtgebruikers, pachters of rechthebbenden der gronden gelegen op de gehuchten Keent-Moesel en Moesdijk welwillend het jachtrecht dier gronden (ruim 700 ha) afgestaan aan het bestuur der voornoemde kapel, voor den tijd van 12 achtereenvolgende jaren. Zoals in een advertentie van dit blad wordt medegedeeld, trekken bovengenoemde eigenaars, vruchtgebruikers, pachters en rechthebbenden allen reeds vroeger gegeven vergunningen tot jagen in en hebben zij zich verplicht in de 12 eerstvolgende jaren geen nieuwe vergunningen tot jagen meer te geven".⁴

Zoals gezegd werd de kapel op 5 mei ingezegend door kapelaan Kreyelmans, geassisteerd door kapelaan Scheyven. In- en uitwendig zag zij er prachtig uit. De bevolking had eer van haar werk. In het gebouwtje bevonden zich een grot en een beeldje van Maria, die een imitatie waren van Lourdes.

Van het begin af aan waren er tijdens de meimaand twee H. Missen, gewoonlijk op de eerste maandag van de maand en bij de sluiting van deze maand. Iedere zondagmiddag werden er ook drie "österkes" (rozenhoedje) gebeden, de litanie van O.L. Vrouw en vele Onze Vaders en Weesgegroeten voor alle soorten patiënten met kwalen en voor het verkrijgen van alle mogelijke gunsten. Hierbij waren niet alleen bewoners van Moesel aanwezig maar van heel Weert. Wanneer iemand de laatste H. Sacramenten had ontvangen (tegenwoordig spreekt men van het sacrament der zieken), was het gebruikelijk, dat de buurtbewoners 3 avonden achter elkaar de rozenkrans kwamen bidden in de kapel. Zo is het begonnen. Steeds meer mensen van Weert en omstreken kwamen naar Moesel, vooral in de meimaand. Veel novenen zijn daar gehouden en veel processies zijn daar naar toe getrokken, zowel voor familie-als voor publieke aangelegenheden.

DE NIEUWE KAPEL VAN 1927.

Het kapelletje voorzag langzamerhand in zo'n behoefte, dat er plannen ontstonden voor een nieuw en groter gebouw. Het voortbestaan van een Mariakapel op Moesel heeft hierdoor wel even aan een zijden draadje gehangen daar er enige strubbelingen ontstaan waren wegens het niet vragen van een kerkelijke toestemming voor de bouw van een nieuwe kapel. De grote toeloop en de aanzienlijke financiële bijdragen hadden het hoofd van de reeds genoemde kapelmeester Jean Beelen een beetje op hol gebracht. Zonder de geestelijkheid daarin te erkennen begon hij in 1926 hout, stenen, kalk en andere materialen aan te voeren. Het ontwerp van de nieuwe kapel was op zijn verzoek gemaakt door M. Bauwens, gemeentearchitect. Toen de funderingen ongeveer klaar waren, begon de geestelijke overheid zich met de zaak te bemoeien, daar hier duidelijk in strijd met de kerkelijke wetten werd gehandeld. Vanaf de kansel werd de bevolking op het onjuiste van hun handelwijze gewezen.⁵ Er kwam een verbod om nog verder te bouwen zolang niet voldaan was aan de voorwaarden tot bouw van 1911, n.l. eigendom en beheer in handen van de St. Martinusparochie.

Ook mochten er in de reeds bestaande oude kapel geen godsdienst oefeningen meer gehouden worden. Gelukkig is alles tenslotte toch in goede banen geleid. Op 14 december 1926 richtte Mgr. Schrijnen, bisschop van Roermond, zich met het volgende schrijven tot de heer Beelen: "Naar ik verneem, bestaat er plan om in het gehucht Moesel een nieuwe kapel te bouwen. Naar aanleiding hiervan meen ik U op het volgende te moeten wijzen. Den 30 maart 1911 heeft Z.D.H. Monseigneur Drehmans z.g. verlof gegeven tot het oprichten eener kapel onder de volgende voorwaarden:

- 1e. de kapel met al haar zaken zal van den beginne af eigendom worden van de St. Martinuskerk te Weert;
- 2e. het geldelijk beheer zal geschieden door het kerkbestuur van St. Martinus, al kunnen enige kapelmeesters met het toezicht belast worden.

Bedoeling van deze laatste voorwaarde was natuurlijk dat het kerkbestuur van St. Martinus de gelden moest gebruiken ten behoeve der kapel.

Deze voorschriften van Monseigneur Drehmans zijn helemaal volgens de bepalingen van het Kerkelijk Recht.

Aan deze voorschriften nu is, zoals ik verneem, niet voldaan. Ik zou dus het recht hebben het verlof voor het bezit eener kapel in te trekken.

Dat wil ik echter niet doen mits men genegen is zich aan de gegeven bepalingen te onderwerpen. Daarom verzoek ik u zo spoedig mogelijk bij mij te komen om deze zaak te regelen. A.s. Vrijdagavond of Zaterdagmorgen ben ik te spreken".⁶

Gelukkig voldeed Beelen aan dit verzoek en op 20 april 1927 kon het kerkbestuur van St. Martinus een officiële aanvraag aan de bisschop richten voor de bouw van een nieuwe kapel. De grond, aangekocht van de gemeente en de familie Seerden, was aan het kerkbestuur overgedragen en de begroting van f 5485,00 was geen probleem, daar Beelen aan de bisschop had medegedeeld, dat reeds f 5299,50 bij elkaar was, waarvan f 4813,50 bij hem berustte, f 400,00 bij de 2e kapelmeester Peerlings en f 86,00 was belegd bij de Boerenleenbank. Reeds op 23 april 1927 kwam de bisschoppelijke goedkeuring af en op zondag 11 september 1927 kon het nieuwe gebouw tijdens een plechtig lof met preek en zang door schoolkinderen ingezegend worden door kapelaan G. Gerris.

Op de plaats van de oude kapel kwam nu een intiem pleintje.

Na de oprichting van de St. Josephparochie in 1932 kwam de kapel tot deze parochie te behoren. De diensten werden er steeds veelvuldiger, vooral in de meimaand. Op luisterrijke wijze werd in 1937 het zilveren bestaansfeest gevierd:

"6 Mei a.s. zal het 25 jaar geleden zijn, dat het kappelleke van Moesel bestaat. In die jaren heeft de kapel eene vermaardheid gekregen. De stroom van pelgrims is steeds gegroeid. Duizenden van wijd en zijd zijn naar deze kapel gegaan om te bidden tot O.L. Vrouw van Lourdes. Talloos velen kwamen hulp en troost zoeken in hunne nood, troost en opbeuring in lijden en kwellingen, licht en sterkte op de weg des levens.

De kapel van Moesel is een heilige plaats geworden, waar de heilige Maagd met welgevallen neerziet op de smekende mensen. Steeds groter is het vertrouwen geworden in O.L. Vrouw van Lourdes, de behoudenis der zieken en de hoop der hopen. Het is een plicht van dankbaarheid, dat het jubilee gevierd wordt. Op 6 mei zullen de vlaggen en wimpels op de kapel wapperen, groene slingers zullen de genade-kapel sieren om Maria te zeggen hoe dankbaar blij wij zijn en hoe wij vertrouwen, dat Maria ons vanuit deze kapel zal blijven helpen.

De plechtige feestviering zal Hemelvaart 's middags om 7 uur beginnen met een plechtig lof en feestpredikatie, waaronder dezelfde aanroepingen gedaan zullen worden zoals die te Lourdes geschieden. Vrijdag en zaterdag daaropvolgende zal

des morgens 7½ uur weer een plechtige Hoogmis worden gezongen, en op 9 mei zal des 's avonds om 7 uur een plechtig lof met aanroepingen zijn. De kerkelijke viering zal voortgezet worden tot Pinksteren. Voor nadere bijzonderheden verwijzen wij naar de berichten onder het kerkelijk nieuws".⁷

Ook nadien bleef de kapel een waar pelgrimsoord voor geheel Weert. In de jaren 30 werd ook een begin gemaakt met de z.g. "steentjesactie": het aanbrengen van gedenksteentjes op de muren van de kapel uit dankbaarheid voor verkregen gunsten. In navolging van Lourdes werden er ook meermalen lichtprocessies rond de kapel gehouden.

Na het binnentrekken der Duitse troepen in mei 1940 werden er voorlopig geen openbare meimaand-vieringen meer gehouden. Een kroniekschrijver tekent aan: "Deze oermensen hielden nu eenmaal niet van publieke Meivieringen, tenminste niet ter ere van O.L. Vrouw; waarschijnlijk niet omdat dit niet overeenkwam met hun lering over übermensch en Jodendom of misschien omdat er in de geschiedenis van de Oer-Ariërs ook geen O.L. Vrouw vermeld stond".⁸

Na de 2e wereldoorlog trokken de traditionele meimaandprocessies weer vanuit de St. Josephkerk naar Moesel tot het jaar 1963. In dat jaar werd te Moesel een nieuwe parochie gesticht; de kapel deed voorlopig dienst als parochiekerk van de parochie "De Verrezen Christus". Na gereedkoming van de nieuwe eigen parochiekerk onderging de kapel in de jaren 1971/1972 en eveneens in de jaren 1978/1979 een grote restauratie.

Sindsdien wordt zij veel gebruikt als "dagkerk" van de parochie. De banken zijn vervangen door stoelen en er kwam verwarming terwijl de vensters van glas-inloodramen werden voorzien, waarvan enkele achter het altaar van kleurglas.

Sinds jaar en dag blijft de kapel een voorname plaats innemen in het geloofsleven van tal van gelovigen van heel Weert. In weerwil van allerhande moderne ideeën blijven zij in de Moeder Gods een voorbeeld en voorspreekster zien. Ook voor velen, die de Kerk links laten liggen, blijven de Maria-heiligdommen plaatsen, waar zij graag even naar toe komen met hun vreugde en verdriet, hun zorgen en zegeningen, hun lief en leed.

Voor dit artikel werd gebruik gemaakt van de algemene publicaties:

Wierter Almenak. Deil I: Kapelle.

Jubileumboekje "50 jaar Keent" door Drs C. Baltis, 1982

Parochiekroniek Keent over de jaren 1931 t/m 1937 (inv. nr. A5a van het parochiearchief) en de volgende bijzondere bronnen:

1. Inv. nr. 157 van Kerkarchief St. Martinus.
2. Inv. nr. 158 van Kerkarchief St. Martinus.
3. Inv. nr. 46 van Kerkarchief St. Martinus.
4. Het Kanton Weert 4 mei 1912.
5. Zie noot 2.
6. Zie noot 2.
7. Het Kanton Weert 30 april 1937 en 21 mei 1937.
8. Parochiekroniek Keent over de jaren 1931 t/m 1937.

De nieuwe kapel van 1927.

De huidige kapel.